

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРИВАЛОЇ ВОЄННОЇ ЗАГРОЗИ

Поволоцький В. О.

здобувач вищої освіти третього рівня (доктор філософії)

за спеціальністю 051 – Економіка

Національний аерокосмічний університет

«Харківський авіаційний інститут»

Науковий керівник: Лебедченко В. В.

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри економіки та публічного управління

Національний аерокосмічний університет

«Харківський авіаційний інститут»

м. Харків, Україна

Російська воєнна агресія кардинально змінила соціально-економічний ландшафт України. Війна створила системні ризики для національної та регіональної економічної безпеки, призвела до масштабних руйнувань, скорочення виробничого потенціалу, втрати трудових ресурсів і підвищення залежності від зовнішнього фінансування. У цих умовах перед українськими регіонами постала необхідність не лише у відновленні, але й у побудові нової парадигми розвитку – стійкої, інклюзивної, адаптивної до багатофакторних загроз. Саме концепція сталого розвитку, яка поєднує економічну, соціальну та екологічну складові, може слугувати ідейною та інституційною основою для забезпечення економічної безпеки в умовах затяжної війни.

З-поміж основних загроз економічній безпеці регіонів України варто виокремити:

1) руйнування критичної інфраструктури (транспортної, енергетичної, комунальної), що унеможливорює нормальну життєдіяльність громад і стримує економічну активність;

2) зниження рівня інвестиційної привабливості через високий рівень ризиків, зокрема безпекових;

3) вимушене переміщення населення, що призводить до депопуляції окремих територій і надмірного навантаження на інші регіони;

4) диспропорції у структурі економіки: деякі регіони зберігають часткову промислову активність, інші ж повністю втратили виробничі кластери.

Окрему загрозу становить перерозподіл публічних фінансів, який часто є реактивним і спрямований на оперативне покриття воєнних потреб, у той час як довгострокові програми сталого розвитку залишаються недофінансованими.

Згідно з дослідженнями О. В. Крупської, «економічна безпека регіону має розглядатися не лише як здатність протистояти деструктивним впливам, а й як спроможність реалізовувати стратегічні напрями сталого розвитку на основі адаптивного управління та активного залучення місцевих ресурсів».

У свою чергу, І. Б. Біла вказує, що «українські регіони демонструють нерівномірний рівень готовності до реалізації принципів сталого розвитку в умовах кризи, що вимагає не лише фінансової підтримки, а й формування нової управлінської культури, орієнтованої на довгострокову стійкість» [1].

Концепція сталого розвитку за своєю природою передбачає баланс між короткостроковими викликами й довгостроковими цілями. У контексті України цей баланс має вибудовуватись у межах:

1) економічного компонента – підтримка малого та середнього бізнесу, розвиток кластерних моделей, інноваційних економік на базі ІТ, агросектору, зеленої енергетики;

2) соціального компонента – інтеграція ВПО, стимулювання зайнятості, модернізація системи освіти, охорони здоров'я, створення безпечного середовища;

3) екологічного компонента – відновлення довкілля, що зазнало значних пошкоджень внаслідок воєнних дій, розвиток системи управління відходами, екологічна сертифікація виробництв.

Варто підкреслити, що регіони, які раніше мали вищий рівень дотримання принципів сталого розвитку, демонструють кращу адаптацію до кризових умов. Це засвідчує потребу не лише в короткотерміновій відбудові, а у впровадженні системного управління сталим розвитком на рівні громад і регіонів.

Напрями державної та регіональної політики:

1. Інтеграція цілей сталого розвитку ООН до стратегічного планування громад.

2. Підвищення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування для реалізації проєктів у сфері сталого розвитку.

3. Диверсифікація економіки та розвиток регіональної спеціалізації з урахуванням воєнних і післявоєнних викликів.

4. Фінансове стимулювання приватного сектору, що впроваджує екологічні та соціальні стандарти.

Сталий розвиток у період воєнних загроз і в майбутньому післявоєнному відновленні має стати не лише теоретичною моделлю,

а реальною практикою трансформації регіонів. Тільки через поєднання економічної ефективності, соціальної інклюзивності та екологічної відповідальності можна досягти дійсно безпечного, стійкого та конкурентоспроможного розвитку регіонів України.

Література:

1. Біла І. Б. Стійкість регіональних економік України в умовах війни: оцінка та стратегічні пріоритети. *Регіональна економіка*. 2024. № 2. С. 30–36.

2. Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-v-umovakh-vysokikh-voennykh-ryzykiv> (дата звернення 16.05.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-522-1-50>

РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ НАПІВФАБРИКАТУ «ЗОЛОТЕ ЯБЛУЧКО» ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ВУГЛЕВОДНЕВОГО ОБМІНУ

Рицька Х. С.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського рівня)
за спеціальністю 181 – Харчові технології
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Жмудь А. В.

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Порушення вуглеводного обміну, зокрема цукровий діабет, є однією з найбільш поширених хронічних патологій у світі серед дорослих та дітей. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, кількість людей з діабетом постійно зростає, що зумовлює необхідність розробки спеціалізованих продуктів харчування, зокрема запіканок, які є безпечними для таких споживачів. Одним із ключових напрямів у цій сфері є